

Názov výstavy: THE DARK SIDE OF THE EMBROIDERY

Vernisáž: 9.9. 2021 o 18:00

Umelec: Peter Kalmus

Kurátorka: Mira Sikorová - Putišová

Partneri: Fond na podporu umenia & 365.labb

Miesto: A7 Gallery, Lazovná 5, Banská Bystrica

Vstup možný iba za podmienok aktuálnych nariadení UVZSR.

The Dark Side of the Embroidery / Temná strana výšivky

Peter Kalmus (narodený v roku 1953 v Piešťanoch) je širšej verejnosti známy predovšetkým ako aktivista, ktorý vytrvalo poukazuje na reziduá totalitných režimov (fašistického i komunistického) vo verejnom priestore. Koná tak najmä protestnými performanciami pri osádzaní pamätných tabúl či sôch politikom alebo inak verejne činným osobám s afinitou k týmto režimom. Vďaka tomuto postoj, ktorý je v prvom rade občiansky, je pokladaný za dôležitú postavu umenia zaoberajúceho sa politickými aspektmi. Osobitým projektom, ktorý prepája jeho zaujatie politickými, spoločenskými skutočnosťami i historickou pamäťou s oblasťou voľnej výtvarnej tvorby, je Memento, počas ktorého obaľoval drôtom každý deň aspoň jeden kameň za každého deportovaného Žida v celkovom počte osemdesiat tisíc.

V prípade tvorby Petra Kalmusa sa nedá jednoznačne určiť hranica medzi umením a bežným životom, je kontraproduktívne ju vymerať - treba akceptovať jeho koncepciu totálneho umenia a umenia ako životnej cesty. Takisto nie je jednoduché ju prísne škatulkovať do príslušných tendencií – tento pokus by ukázal akademizmus tohto procesu v plnej nahote. Avšak - týka sa to aj novej prezentovanej kolekcie The Dark Side of the Embroidery/Temná strana výšivky, môžeme uvažovať o znakoch – spojivách, ktoré sa ňou tiahnu prakticky stále.

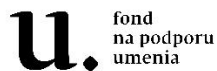
Jedným z nich je pamäť, ktorá v súčasnej spoločnosti viditeľne zlyháva (preto ten neúnavný aktivizmus autora), ale i „pamäť vecí“ a jeho vytváranie zbierok a kolekcií z banálnych predmetov, ktoré získava aj v bazároch či blších trhoch, z predmetov a artefaktov „zaseknutých“ v čase, dnes pôsobiacich zastarane a bizarne. Nerobí to však iba s úmyslom objavovať a podčiarkovať ich malé privátne histórie, skôr tento faktor zámerne posúva, manipuluje a vovádza do iných súvislostí.

Priamo s tým súvisia techniky, ktoré používa – sú vždy viac alternatívne ako tradičné, mnohokrát kutilské a v jeho prípade rozhodne autorské, Peter Kalmus totiž systém DIY (Do it yourself) praktizuje neustále, bol pre neho typickým oveľa skôr, ako ho zaktualizoval tzv. sociálny obrat v umení. Tu niekde pramení aj jeho zaujatie činnosťami stojacimi na hrane umenia, presahujúcimi do sféry remeselnosti a voľnočasových aktivít (akým je nakoniec i vyšívanie). Tiež niečo, čo by som nazvala „riadenou náhodou“, mnohé z jeho readymadeov (privlastnených bežných reálií) sú autorovým

zásahom interpretované a prezentované tak, aby sa v nich odkryla iná, netušená, ním objavená stránka.

Kolekcia výšiviek z blších trhov a bazárov, rukodielne, prácne a časovo náročne vytvorených neznámymi jedincami, by mohla byť vo výsledku skôr sériou typických gýčov – kategórie, s ktorou autor dokáže veľmi obratne narábať. Majú však svoju odvrátenú stranu, ním nazývanú tmnou. (Azda je príznačné, že kolekciu Kalmus ako rocker nazval The Dark Side od the Embroidery – ako alúziu na album rockovej kapely Pink Floyd – The Dark Side of the Moon či industriálnych metalistov Ministry – The Dark Side of the Spoon). Odkrýva niečo, čo je výsledkom neriadenej/neregulovanej činnosti – veď pri vyšívaní je vždy prioritné líce a rub podriadený výsledku. No predsa neoddeliteľné, existenciu zadnej strany jednoducho nejde vylúčiť. Je to celok, ktorý môže fungovať, len s pozitívnymi a negatívnym faktormi vo vzájomnej symbióze. Ak čelíme skutočnosti, ktorú nám Peter Kalmus predostiera, vidíme niečo, čo je posunom alebo karikatúrou toho, čo nevidíme. O zadných stranách výšiviek hovorí ako o presune od realistického (vypiplaného) k abstraktnému, znejasnenému, manipulovanému, a ak by sme tento rub obrazu vnímali ako zámer (pri otočení perspektívy nazerania) i ako k intuitívnemu, čo sa s pôvodným/bežným konceptom vyšívania úplne vylučuje. Je teda si na mieste položiť otázku, či je príťažlivejšia ľúbivá gýčovitosť prednej strany, ktorej charakter však len tušíme, alebo zadná, ktorá vznikla ako „vedľajší produkt“.

Text: Mira Sikorová-Putišová

Túto výstavu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Ďakujeme